

БУЛГАН АЙМГИЙН
ЗАСАГ ДАРГЫН ДЭРГЭДЭХ
СТАТИСТИКИЙН ХЭЛТЭС

БУЛГАН АЙМГИЙН НИЙГЭМ ЭДИЙН ЗАСГИЙН байдал

Monthly bulletin of **STATISTICS**

2018/7
www.bulgan.nso.mn

СТАТИСТИК МЭДЭЭЛЛИЙГ ХЭРХЭН АВАХ ВЭ?

www.1212.mn

СТАТИСТИКИЙН МЭДЭЭЛЛИЙН
НЭГДСЭН САН

www.nso.mn сайтын
Хэрэглэгчийн бүртгэлд
бүртгүүлснээр цахим
хаягаар тогтмол
авч болно.

Monstat ezStat
аппликейш

1900-1212
Лавлах утас

@statistic_mn

Статистик
мэдээлэл

Вндэсний Статистикийн
Хорооны
НОМЫН САН

Онлайн лавлах
мессенжер
8:30-17:30

ТӨРИЙН ҮЙЛЧИЛГЭЭГ

**ХҮНД СУРТАЛ
АВИЛГА**

**ҮГҮЙ НЭЭЛТТЭЙ
ХҮРГЭНЭ**

ГАРЧИГ

Аргачлалын тайлбар.....	2
Товч танилцуулга.....	6
I. 1 Хүн ам.....	11
I. 2 Хөдөлмөр.....	12
I. 3 Нийгмийн халамж.....	13
I. 3 Нийгмийн даатгал.....	13
I. 4 Эрүүл мэнд	14
I. 6 Гэмт хэрэг	14
II.3 Үнэ.....	16
II.7 Аж үйлдвэр.....	21
II.14 Мал аж ахуй.....	22

Аргачлалын тайлбар

Хөдөлмөр

Бүртгэлтэй ажилгүй иргэдэд Монгол Улсын хуулиар зөвшөөрөгдсөн хөдөлмөрлөх насны, хөдөлмөр эрхлэх чадвартай, цалин хөлстэй ажил болон хувиараа хөдөлмөр эрхлэгдэггүй, тухайн үед ажиллахад бэлэн, цалин хөлстэй ажил идэвхитэй хайж байгаа хөдөлмөр, халамжийн үйлчилгээний хэлтэс, хөдөлмөрийн төв бирж, хөдөлмөрийн хувийн биржид бүртгүүлсэн ажилгүй иргэдийг хамруулна.

Нийгмийн даатгал, халамж

Нийгмийн даатгал нь иргэн болон төр, аж ахуйн нэгж байгууллагаас зохих журмын дагуу шимтгэл төлж, нийгмийн даатгалын сан бүрдүүлэх, даатгуулах, өндөр наслах, хөдөлмөрийн чадвараа алдах, өвчлөх, ажилгүй болоход өөрт нь, тэрчлэн даатгуулагч нас барахад түүний асрамжид байсан хүмүүст хууль тогтоомжид заасан тэтгэвэр, тэтгэмж, төлбөр өгөх агуулга бүхий нийгэм эдийн засгийн арга хэмжээ юм. Тэтгэврийн, тэтгэмжийн, эрүүл мэндийн, үйлдвэрлэлийн осол, мэргэжлээс шалтгаалан өвчний, ажилгүйдлийн даатгал гэсэн төрлөөс нийгмийн даатгал бүрдэнэ.

Нийгмийн даатгалын сан нь ажил олгогч, даатгуулагчийн хөдөлмөрийн хөлс, түүнтэй адилтгах орлогоос тэтгэвэр, тэтгэмж, төлбөр, үйлчилгээнд зарцуулах болон нийгмийн даатгалын үйл ажиллагааны зардлыг нөхөх зорилгоор төлсөн шимтгэлийн орлого, бусад эх үүсвэрээс бүрдэнэ.

Нийгмийн даатгалын тухай хууль болон гэрээний үндсэн дээр нийгмийн даатгалын санд нийгмийн даатгалын шимтгэл төлж даатгуулсан, нийгмийн даатгалын сангаас тэтгэвэр, тэтгэмж, төлбөр авах эрх бүхий этгээдийг даатгуулагчаар тооцно.

Тэтгэвэр нь даатгуулагчийг өндөр наслахад насан туршид нь, хөгжлийн бэрхшээлтэй болоход хөдөлмөрийн чадвар нь сэргээгдэх хүртэл, нас барахад нь түүний гэр бүлийн хөдөлмөрийн чадваргүй гишүүд (хүүхэд 16 нас, сургуульд суралцаж байгаа бол 19 нас хүртэл)-ийн нийгмийн баталгааг хангах зорилгоор нийгмийн даатгалын сангаас олгох мөнгөн хөрөнгө байна.

Тэтгэмж нь хөдөлмөрийн чадвараа түр алдах, жирэмслэх, амаржих, нас барах тохиолдолд даатгуулагчид нийгмийн даатгалын сангаас нэг удаа олгох мөнгөн хөрөнгө байна.

Нийгмийн халамжийн дэмжлэг туслалцаа шаардлагатай хүнд хуульд заасан тэтгэвэр, нөхцөлт мөнгөн тэтгэмж олгох, олон нийтийн оролцоонд түшиглэсэн халамжийн болон төрөлжсөн асрамжийн үйлчилгээ үзүүлэх үйл ажиллагааг нийгмийн халамж гэнэ.

Эрүүл мэнд

Жирэмслэлтийн хугацаанаас хамаарахгүйгээр ердийн төрөлтөөр эсвэл мэс ажилбараар ургийг умайнаас гарган авсны дараа нярай амьсгалж байсан эсвэл амьдын бусад ямар нэгэн шинж тэмдэг, өөрөөр хэлбэл, зүрхний цохилт, хүйний судасны лугшилт, булчингийн тодорхой хөдөлгөөн илэрч байвал хүй эсвэл эхэсийг салгасан эсэхийг харгалзахгүйгээр амьд төрөлтөд тооцно.

Амьд төрсөн 1000 хүүхдэд ногдох нялхсын эндэгдлийг тодорхойлохдоо тухайн хугацаанд 1 хүртэлх насандаа эндсэн хүүхдийн тоог амьд төрсөн хүүхдийн тоонд харьцуулна.

Амьд төрсөн 1000 хүүхдэд ногдох хүүхдийн эндэгдлийг тооцохдоо тухайн хугацаанд 5 хүртэлх насандаа эндсэн хүүхдийн тоог амьд төрсөн хүүхдийн тоонд хуваана.

Эндсэн эхийн тоонд жирэмсний хугацаанд болон төрөх үедээ эсвэл төрснөөс хойш 42 хоногийн дотор жирэмслэлтийн байрлал, үргэлжилсэн хугацаанаас үл хамааран жирэмслэлт, төрөлт болон түүнийг удирдахтай холбоо бүхий шалтгаанаар эндсэн эхийг хамааруулна.

Халдварт өвчний өвчлөлийн 10000 хүнд ногдох түвшинг тооцохдоо тайлант хугацаанд амбулаторийн үзлэгээр шинээр бүртгэгдсэн нийт халдварт өвчний тохиодлын тоог тухайн хугацааны хүн амын тоонд харьцуулна.

Аюулт үзэгдэл, осол

Гамшиг гэж аюулт үзэгдэл, техникийн холбогдолтой осол, алан хядах ажиллагаа, дэлбэрэлтийн улмаас олон хүний эрүүл мэнд, амь нас хохирох, мал амьтан олноор хорогдох, эд хөрөнгө, хүрээлэн байгаа орчинд улс, орон нутгийн дотоод нөөц боломжоос давсан хохирол учрахыг хэлнэ.

Аюулт үзэгдэл гэж хүчтэй цасан болон шроон шуурга, ган, зуд, үер, газар хөдлөлт, цөлжилт болох, гал түймэр, хүн, мал, амьтны болон ургамлын гоц халдварт өвчин гарах, хортон мэрэгчид тархах зэргийг хамруулан ойлгоно. Техникийн холбогдолтой осол гэж үйлдвэрлэл, технологийн горим зөрчигдсөнөөс тоног төхөөрөмж, барилга, байгууламж, шугам, сүлжээ эвдрэх, тээврийн хэрэгсэл осолдох, сүйрэх, цацраг идэвхт болон химийн хорт бодис алдагдах зэргийг хамруулан ойлгоно.

Гэмт хэрэг

Эрүүгийн хариуцлага хүлээлгэхээр Монгол Улсын Эрүүгийн хуульд заасан, нийгэмд аюултай, гэм буруутай үйлдэл, эс үйлдэхүйг гэмт хэрэг гэнэ.

Гэмт хэргийн нийгмийн шинж чанар, аюулын хэр хэмжээ, оногдуулж болох ялын хүнд хөнгөнийг харгалзан гэмт хэргийг хөнгөн, хүндэвтэр, хүнд, онц хүнд гэж ангилна.

Гэмт хэргийн тоог Монгол Улсын Эрүүгийн хуульд заасны дагуу гэмт хэргийн төрлөөр нэгтгэн гаргаж байна.

Тухайлбал:

- Хүний ам бие, эрүүл мэндийн эсрэг гэмт хэрэг
- Хүүхэд гэр бүл, нийгмийн эсрэг гэмт хэрэг
- Өмчлөх эрхийн эсрэг гэмт хэрэг
- Үндэсний аюулгүй байдлын эсрэг гэмт хэрэг
- Нийгмийн аюулгүй байдлын эсрэг гэмт хэрэг
- Хүн амын эрүүл мэндийн эсрэг гэмт хэрэг
- Тээврийн хэрэгслийн хөдөлгөний аюулгүй байдал, ашиглалтын журмын эсрэг гэмт хэрэг
- Шүүн таслах ажиллагааны эсрэг гэмт хэрэг
- Байгаль хамгаалах журмын эсрэг гэмт хэрэг
- Бусад гэмт хэрэг

18 ба түүнээс дээш насны 10000 хүнд ногдох бүртгэгдсэн гэмт хэргийн тоог тодорхойлохдоо нийт бүртгэгдсэн гэмт хэргийн тоог 18 ба түүнээс дээш насны хүн амын дундаж тоонд харьцуулна.

Дор дурьдсан этгээдэд хэрэг бүртгэгч, мөрдөн байцаагч эрүүгийн хэрэг үүсгэж, үндэслэл бүхий тогтоол гаргасан бол сэжигтнээр тооцно. Үүнд:

-Уг этгээдийг гэмт хэрэг үйлдэж байх үед буюу үйлдэл дор нь барьсан

-Гэмт хэрэг үйлдсэн этгээдийг хохирогч буюу харсан хүн шууд заасан

-Уг этгээдийн бие, хувцас, эд зүйл, орон байранд гэмт хэргийн ул мөр тодорхой илэрч олдсон

-Уг этгээд хэргээ илчлэн ирсэн

-Гэмт хэрэгт сэрдэгдэх үндэслэл бүхий бусад баримт байгаа бол

Хэрэг бүртгэгч, мөрдөн байцаагч тогтоол үйлдэж, ял сонсгосон этгээдийг яллагдагчаар тооцно.

Төрийн санхүү

Орон нутгийн төсвийн суурь орлого гэж тухайн шатны төсөвт орох татварыг доод хувь хэмжээгээр тооцсон орлого болон татварын бус орлогын нийлбэрийг хэлнэ.

Орон нутгийн суурь зарлага гэж сум, аймаг, нийслэлийн удирдлагыг хэрэгжүүлэх чиг үүрэгтэй холбогдох урсгал болон хөрөнгийн зарлага, нийгмийн асрамж, халамжийн үйлчилгээ, байгаль орчныг хамгаалах, нөхөн сэргээх зардлыг хэлнэ.

Төсвийн тэнцэл гэж тухайн төсвийн жил, улирлын нийт орлого, зарлагын зөрүүг хэлнэ.

Иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлаас батлан аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн Засаг дарга бүрдүүлж зарцуулах төсөв нь орон нутгийн төсөв байна.

Татварын орлогод орлогын албан татвар, нийгмийн даатгалын шимтгэл, хураамж, өмчийн татвар, дотоодын бараа, үйлчилгээний татвар, гадаад худалдааны татварын орлого болон бусад татвар орно.

Төрийн өмчийн оролцоотой аж ахуйн нэгжийн төрийн өмчид ногдох хувьцааны ногдол ашиг, хүү, торгуулийн орлого, түрээсийн орлого, төсөвт газрын өөрийн орлого болон татварын бус бусад орлогоос татварын бус орлого бүрдэнэ.

Төсвийн зарлагыг урсгал зардал, хөрөнгийн зардал, цэвэр зээл гэж ангилна.

Бараа, үйлчилгээний зардал, зээлийн үйлчилгээний төлбөр, татаас ба урсгал шилжүүлгээс урсгал зардал бүрдэнэ.

Үнэ

Хэрэглээний үнийн индекс (ХҮИ) нь хэрэглэгчдийн худалдаж авсан бараа, үйлчилгээний нэр төрөл, чанар өөрчлөлтгүй тогтвортой байхад үнэ дунджаар хэрхэн

өөрчлөгдөж буйг хэмжих үзүүлэлт бөгөөд нийт өрхөөр тооцсон үнийн өөрчлөлтийг харуулна.

ХҮИ-ийн тооцоонд хэрэглээний сагс, хэрэглээний жин гэсэн хоёр үзүүлэлтийг ашиглана.

Хэрэглээний сагс нь дундаж зарлагатай өрхийн хэрэглээг төлөөлөх чадвартай, хэрэглээний үнийн индекс тооцох зорилгоор бүрдүүлсэн хүн амын өргөн хэрэглээний бараа, үйлчилгээний үнийн өөрчлөлтийг тооцоход бараа, үйлчилгээний тоо хэмжээ, төрөл, чанар зэргийг тогтмолоор авч үздэг.

Хэрэглээний бараа үйлчилгээний жин гэж өрхийн худалдаж авсан бараа, үйлчилгээний нийт зардалд тухайн бараа, үйлчилгээний зардлын эзлэх хувийн жин юм.

ХҮИ-ийн тооцоонд Ласпейресийн үнийн индексийн томъёог ашиглаж болно.

$$I_p^L = \frac{\sum_{i=1}^n p_{it} * q_{io}}{\sum_{i=1}^n p_{io} * q_{io}}$$

I_p^L - t тайлант үеийн Ласпейресийн үнийн индекс

t - тайлан үе

o - суурь үе

p_{it} - 'i' барааны тайлант үеийн үнэ,

p_{io} - 'i' барааны суурь үеийн үнэ,

q_{io} - 'i' барааны суурь үеийн худалдан авсан тоо, хэмжээ,

$\sum$ - нийлбэрийн тэмдэг

Аж үйлдвэр

Аж үйлдвэрийн салбарын нийт үйлдвэрлэл нь аж ахуйн нэгжүүдийн тайлант хугацаанд зах зээлд болон өөрийн эцсийн хэрэглээнд зориулж үйлдвэрлэсэн бүтээгдэхүүнээс бүрдэнэ.

Аж үйлдвэрийн салбарын борлуулсан бүтээгдэхүүн нь аж ахуйн нэгжүүдийн

тайлант хугацаанд худалдсан буюу гадагш гүйцэтгэсэн ажил, үйлчилгээний хэмжээ юм.

Аж ахуйн нэгжүүдийг эдийн засгийн үйл ажиллагаагаар нь ангилахдаа НҮБ-аас гишүүн орнууддаа мөрдөхийг зөвлөмж болгосон эдийн засгийн бүх төрлийн үйл ажиллагааны олон улсын стандарт ангилалд үндэслэсэн үндэсний ангиллыг мөрдөж байна.

Ерөнхий тэмдэглэл

I. Саруудыг ром тоогоор тэмдэглэв (I, II, III, IV, V, ... гэх мэт)

Тухайн сарыг оруулсан жилийн эхнээс өсөн нэмэгдэх дүнг харуулахдаа I-IV, I-X зэргээр илэрхийлэв.

II. Дараах тэмдэглэлийг ашиглав:

... мэдээлэл байхгүй

0.0 маш бага тоо

- гүйцэтгэл байхгүй

III. Орон дэвшүүлэлтээс хамаарч зарим үзүүлэлтийн нийлбэр нь дүнтэйгээ, бүтцийг хувиар илэрхийлэхэд 100 хувиас бага зэрэг зөрүүтэй байж болно.

I. Нийгмийн үзүүлэлт

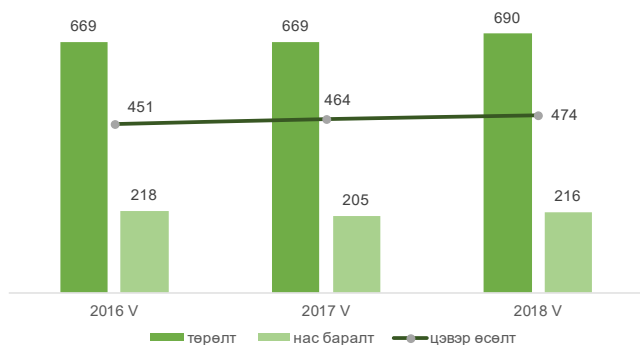

I.1 Хүн ам

2018 оны 7-р сарын байдлаар иргэний бүртгэлд шинээр төрсөн 690 хүүхэд, нас барсан 216 хүний бүртгэлийг бүртгэсэн нь өмнөх оны мөн үеийнхээс шинэ төрсөн хүүхэд 21 буюу 3.4 хувиар, нас баралт 11 буюу 5.1 хувиар тус тус өсжээ.

Зураг I.1.2

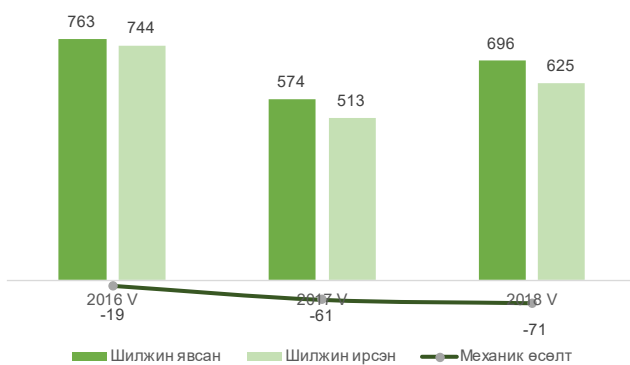
Бүртгэгдсэн төрөлт, нас баралт

7-р сарын байдлаар 625 хүн шилжин ирж, 696 хүн шилжин явсан нь өмнөх оны мөн үеийнхээс шилжин ирсэн хүн 112 буюу 17.9 хувиар, шилжин явсан хүн 122 буюу 17.5 хувиар тус тус өссөн байна.

Зураг I.1.3

Бүртгэгдсэн шилжих хөдөлгөөн

I.2 Бүртгэлтэй, ажилгүй иргэн

Аймгийн хөдөлмөрийн хэлтэст бүртгэлтэй ажилгүй иргэн 425 болсны 243 нь эмэгтэй байна. Хөдөлмөрийн хэлтэст бүртгэлтэй иргэдийн 14.8 хувийг бакалаврын болон дипломын боловсролтой, 3.1 хувийг тусгай мэргэжлийн дунд, 4.2 хувийг техникийн болон мэргэжлийн, 64.7 хувийг бүрэн дунд боловсролтой, 8.0 хувийг суурь боловсролтой, 4.0 хувийг бага боловсролтой, 1.2 хувийг боловсролгүй иргэд эзэлж байна

Зураг I.2.1

Ажлын шинэ байранд болон ажилд зуучлагдан орсон иргэд

Аймгийн хэмжээнд ажил хайгч иргэдийн 15.5 хувийг 15-24 насны, 30.5 хувийг 25-34 насны, 28.9 хувийг 35-44 насны, 20.9 хувийг 45-54 насны, 2.9 хувийг 55-59 насны, 1.3 хувийг 60-аас дээш насны хүмүүс эзэлж байна.

Зураг I.2.2

Бүртгэлтэй ажилгүй иргэд, боловсролын түвшнээр

I.3. Нийгмийн даатгал, халамж Нийгмийн даатгал

Нийгмийн даатгалын сангийн орлого 2018 оны 7-р сарын байдлаар 5630.1 сая төгрөг болж өмнөх оны мөн үеэс 1386 сая төгрөг буюу 19.8 хувиар буурч, зарлага 20734.3 сая төг болж өмнөх оны мөн үеэс 679 сая төг буюу 3.4 хувиар өссөн байна.

Нийгмийн даатгалын сангийн орлого өмнөх оны мөн үеэс буурсан шалтгаан нь эрүүл мэндийн даатгалын сангийн орлого, зарлага

шивэгдээгүйтэй холбоотой.

Тэтгэврийн даатгалын сангийн орлого өмнөх оны мөн үеэс 569.9(13.8%) сая төгрөгөөр, үйлдвэрлэлийн осол, мэргэжлээс шалтгаалах өвчний даатгалын сангийн орлого 21.7(7.4%) сая төгрөгөөр өсч, тэтгэмжийн даатгалын сангийн орлого 8.4(1.6%) сая төгрөгөөр, ажилгүйдлын даатгалын сангийн орлого 19.1(15.7%) сая төгрөгөөр буурсан голлон нөлөөлсөн байна.

Нийгмийн даатгалын сангийн зарлага 2018 оны 7-р сарын байдлаар 20734.3 сая төгрөг болж өмнөх оны мөн үеэс ажилгүйдлийн даатгалын сангийн зарлага 46.7(19.4%) сая төгрөгөөр, буурсан хэдий ч тэтгэврийн даатгалын сангийн зарлага 2251.4(13.1%) сая төгрөгөөр, тэтгэмжийн даатгалын сангийн зарлага 85.7(13.2%) сая төгрөгөөр, үйлдвэрлэлийн осол, мэргэжлээс шалтгаалах өвчний даатгалын сангийн зарлага 85.5(36.7%) сая төгрөгөөр өссөн нь голлон нөлөөлөв.

Нийгмийн халамж

Хөдөлмөр, халамжийн үйлчилгээний газрын мэдээллээр нийгмийн халамжийн сангаас 2018 оны 7-р сарын байдлаар 11107 хүн 2820.9 сая төгрөгийн тэтгвэр, тэтгэмж олгосон нь өмнөх оны мөн үеийнхээс нийгмийн халамжийн тэтгэвэр, тэтгэмж авагчид 179.6 сая.төг буюу 6.8 хувиар өсч, харин нийгмийн халамжийн тэтгэвэрт 1074 хүн хамрагдаж 1033.9 сая.төг олгосон нь өмнөх оны мөн үеийнхээс 75.3 сая.төг буюу 7.9 хувиар өссөн байна.

Нийгмийн халамжийн үйлчилгээ, хөнгөлөлтөд 2018 оны 7-р сарын байдлаар 7472 хүн хамрагдсаны 20.6 хувь нь нийгмийн халамжийн хөнгөлөлт, нөхцөлт мөнгөн тусламжид хамрагдсан иргэд, 16.4 хувь ахмад настан, 2.0 хувь нь хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэд, 60.6 хувь хүнс тэжээл хөтөлбөр хамрагдсан байна. Нийгмийн халамжийн үйлчилгээ болон хөнгөлөлтөд 1026.2 сая.төг олгосон нь өмнөх оны мөн үеийнхээс 279.8 сая.төг буюу 37.5 хувиар өссөн байна.

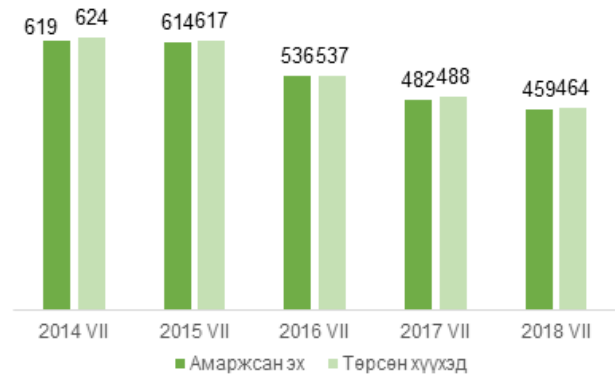

1.4 Эрүүл мэнд

Аймгийн хэмжээнд 2018 оны 7-р сарын байдлаар 459 эх амаржиж, амьд төрсөн хүүхдийн тоо 464 болж, өмнөх оны мөн үеийнхээс амаржсан эх 23 буюу 5 хувиар, амьд төрсөн хүүхдийн тоо 24 буюу 5 хувиар тус тус буурсан байна.

Зураг I.4.1

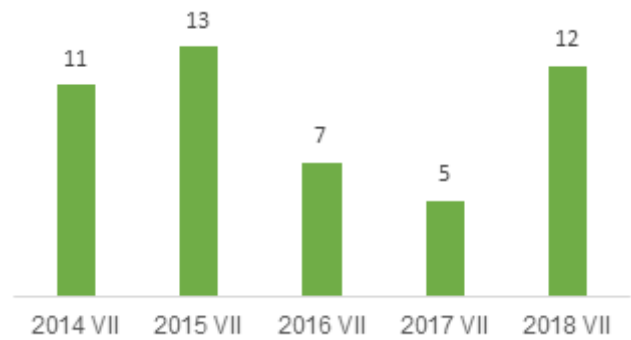
Амаржсан эх, амьд төрсөн хүүхэд,

Нялхасын эндэгдэл 2018 оны эхний -р сарын байдлаар 12 бүртгэгдсэн байна.

Зураг I.4.2

Эндсэн хүүхэд

Халдварт өвчнөөр өвчлөгсөд 2018 оны 7-р сарын байдлаар 249 болж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 70 тохиолдол буюу 22 хувиар буурсан байна. Нийт халдварт өвчнөөр өвчлөгсдийн 95 буюу 38.1 хувь нь амьсгалын замын халдварт өвчин, 100 буюу 40.1 хувь нь бэлэгсийн замын халдварт өвчнөөр өвчилсөн байна.

Зураг I.4.3

Халдварт өвчнөөр өвчлөгсөд

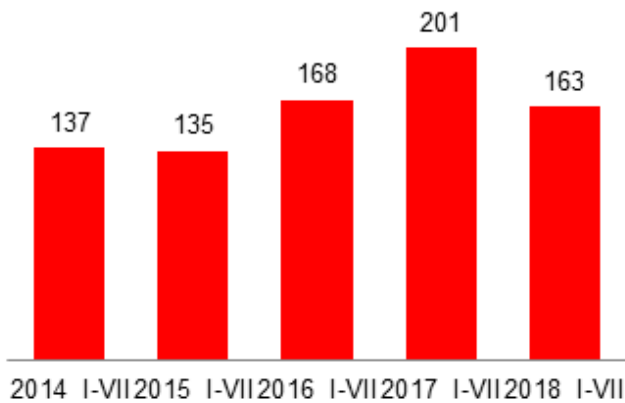

I.6 Гэмт хэрэг

Аймгийн хэмжээнд 2018 оны 7-р улирлын байдлаар 163 гэмт хэрэг бүртгэгдсэн нь өмнөх оны мөн үеийнхээс 38 хэргээр буюу 18.7 хувиар буурсан байна.

Зураг I.6.1

Бүртгэгдсэн гэмт хэрэг

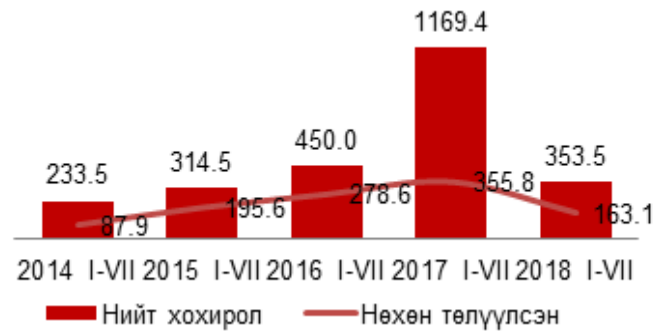
Хэргийн өнгөөр нь авч үзвэл:

- Хүрээлэн байгаа орчны эсрэг гэмт хэрэг 18 бүртгэгдэж 7 хэргээр буюу 63.6 хувиар
- Хүнийг амиа хорлох нөхцөл байдалд хүргэх гэмт хэрэг 10 бүртгэгдэж 3 хэргээр буюу 42.8 хувиар
- Залилах гэмт хэрэг 2 бүртгэгдэж 1 дахин тус тус өссөн бол
- Хулгайлах гэмт хэрэг 55 бүртгэгдэж 23 хэргээр буюу 29.4 хувиар
- Мал хулгайлах хэрэг 14 бүртгэгдэж 5 хэргээр буюу 26.3 хувиар
- Хүнийг санаатай алах гэмт хэрэг бүртгэгдээгүй буюу 1 дахин
- Хүний эрүүл мэндийн халдашгүй байдлын эсрэг гэмт хэрэг 49 бүртгэгдэж 14 хэргээр буюу 22.2 хувиар
- Хөдөлгөөний аюулгүй байдал тээврийн хэрэгслийн ашиглалтын журмын эсрэг гэмт хэрэг 12 бүртгэгдэж 6 хэргээр буюу 33.3 хувиар тус тус буурсан байна.

Гэмт хэргийн улмаас нийт иргэд, аж ахуй нэгж байгууллагад 417.4 сая төгрөгний хохирол учирснаас иргэдэд 384.6 сая төгрөгний хохирол учирсан байна. Үүнээс бүртгэлд мөрдөн байцаалтын шатанд нийт хохирлын 34.8 хувь буюу 154.4 сая төгрөгний хохирлыг нөхөн төлүүлж ажилласан.

Зураг I.6.2

Гэмт хэргийн улмаас учирсан хохирол, жил бүрийн 7-р сарын байдлаар

Гэмт хэргийн улмаас 11 хүн нас барсан ба өнгөрсөн оны мөн үеийнхээс 45 хувиар буурсан байна. Бусдыг амиа хорлоход хүргэсэн гэмт хэргийн улмаас 8 хүн, хөдөлгөөний аюулгүй байдал ашиглалтын журмын эсрэг гэмт хэргийн улмаас 2 хүн амь насаа алдсан байна.

Зураг I.6.3

Гэмт хэргийн улмаас гэмтсэн, нас барсан, жил бүрийн 7-р сарын байдлаар

Хэргийн өнгөөр нь авч үзвэл: Гэмт хэргийн улмаас 61 хүн гэмтсэн нь ХЭМХБЭГХ-ийн улмаас 51, ХАБТХАЖЭГХ-ийн улмаас 7 хүн, бусад хэргийн улмаас 3 хүн гэмтсэн нь өнгөрсөн оны мөн үеэс 22.7 хувиар буурсан байна.

Согтуугаар үйлдэгдсэн гэмт хэрэг 22 бүртгэгдэж 20 хэргээр буюу 47.6 хувиар буурсан.

Нийт 16 хэргийг бүлгээр үйлдсэн нь өнгөрсөн оны мөн үеэс 3 хэргээр буюу 23 хувиар өссөн үзүүлэлттэй байна.

72 гэмт хэрэгт 111 хүн холбогдсон нь өнгөрсөн оны мөн үетэй харьцуулахад 55 хүнээр буюу 33.1 хувиар буурсан байна.

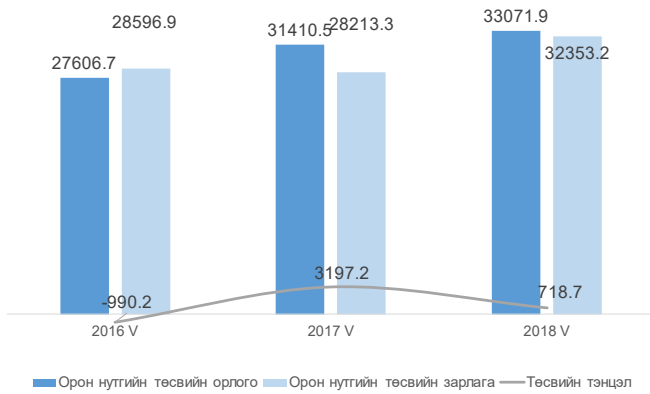
II. Эдийн засгийн үзүүлэлт

II.1 Аймгийн төсөв

Аймгийн төсвийн нийт орлого 2018 оны 7-р сарын байдлаар 33071.9 сая төгрөг, зарлага 32353.2 сая төгрөг болж, аймгийн төсвийн нийт тэнцэл 718.7 сая төгрөгний эерэг гарлаа.

Зураг II.1.1

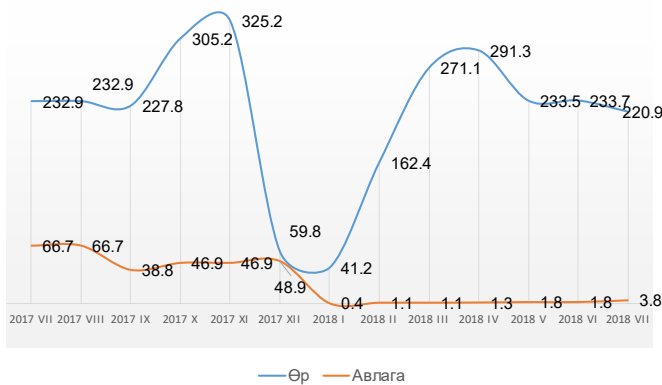
Аймгийн төсвийн орлого, зарлага
сая төг

Орон нутгийн төсвийн орлогын 36.8 хувийг татварын орлого. 4.6 хувийг татварын бус орлого. 58.4 хувийг улсын төсөв орон нутгийн төсөв хоорондын шилжүүлэг эзэлж байна. Төсвийн зарлага 2018 оны 7-р сарын байдлаар 32353.2 сая.төг болоход 74 хувийг бараа ажил үйлчилгээний зардал. 12.3 хувийг урсгал шилжүүлгийн зардал эзэлж байна.

Зураг II.1.2

Аймгийн төсвийн өр, авлага
сараар

Нийт өр 220.9 сая төгрөг байна. Өмнөх сараас 12.8 сая төгрөгөөр, өмнөх оны мөн үетэй харьцуулбал 12.0 сая төгрөгөөр тус тус буурсан байна. Цалин, НДШ-ийн өглөг 65.2 сая, халаалт, гэрэл цахилгаан, цэвэр бохир усны өглөг 95.2 сая, эмийн өр 26.1 сая, бусад зардлын өр 34.4 сая төгрөг байна. Сайдын багцаар авч үзвэл Боловсрол, соёл, шинжлэх ухаан, спортын сайдын байгууллагууд 101.5 сая, орон нутгийн байгууллагууд 79.4 сая, Эрүүл мэндийн сайдын байгууллагууд 40.0 сая төгрөгийн өртэй байна.

II.3 Үнэ

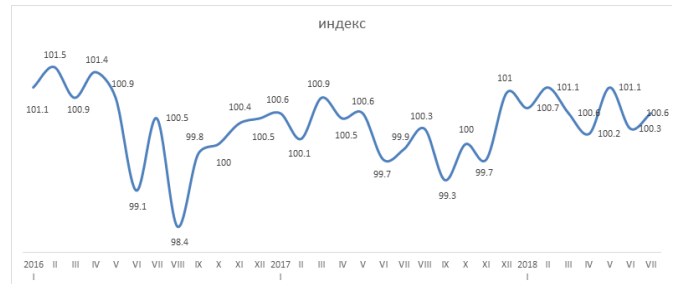
Хэрэглээний бараа, үйлчилгээний үнэ

Хэрэглээний бараа, үйлчилгээний

үнийн индекс аймгийн хэмжээнд 2018 оны 7-р сарын байдлаар өмнөх оны мөн үеийнхээс 5.1 хувиар, сарын эхнээс 4.7 хувиар, өмнөх сарынхаас 0.6 хувиар өссөн байна.

Зураг II.3.1

Хэрэглээний бараа үйлчилгээний үнийн индекс, хувь, 2018 IV сар, (өмнөх сар=100%)

Хүснэгт II.3.1

Хэрэглээний бараа үйлчилгээний үнийн индекс, хувь, 2018 VII сар(өмнөх сар=100%)

Бараа, үйлчилгээний бүлэг	Жин	2018 VII 2017 VII	2018 VII 2017 XII	2018 VII 2018 VI
Ерөнхий индекс	100.0	105.1	104.7	100.6
Хүнсний бараа, ундаа, ус	29.3	105.5	107.3	99.4
Согтууруулах ундаа, тамхи	3.2	102.7	102.3	100.0
Хувцас, бөс, бараа, гутал	16.1	101.2	101.5	100.6
Орон сууц, ус, цахилгаан, түлш	12.3	98.8	97.4	99.9
Гэрэхүйн тавилга, бараа	4.7	105.3	103.2	101.0
Эм тариа, эмнэлэгийн үйлчилгээ	3.6	118.1	116.3	104.0
Тээвэр	12.2	109.2	106.8	101.6
Холбооны хэрэгсэл, шуудангийн үйлчилгээ	4.4	100.0	100.0	100.0
Амралт, чөлөөлт цаг, соёлын бараа, үйлчилгээ	2.8	120.4	120.1	100.0
Боловсролын үйлчилгээ	4.7	100.1	100.0	100.0
Зочид буудал, нийтийн хоол, дотуур байрны үйлчилгээ	2.6	100.0	100.0	100.0
Бусад бараа, үйлчилгээ	4.1	107.7	104.9	102.0

II.5 Малын дундаж үнэ

Мал аж ахуйн бүтээгдэхүүний зах зээлийн үнийн судалгаагаар 2018 оны 7 сарын байдлаар үхрийн 1.8-2.3 м урттай шир 5.0 мян.төгрөг, 2.3 м-с дээш урттай шир 7.5 мян. төгрөг, адууны шир, хонины нэхий, ямааны арьс нь зах зээлд нийлүүлэлт байхгүй болсон байна. Өмнөх оны мөн үеийнхээс үхрийн 1.8-2.3 метрийн урттай шир 54.5 хувиар, 2.3 метрийн урттай шир 54.5 хувиар тус тус буурсан байна.

Малын дундаж үнэ: 2018 оны эхний 7 сарын байдлаар тэмээ 900.0 мян.төг, адуу 604.0 мян.төг, үхэр 780.0 мян.төг, хонь 111.0 мян.төг, ямаа 80 мян.төг болж буюу өмнөх

оны мөн үеийнхээс үхэр 0.9 хувиар, ямаа 4.6 хувиар өссөн бол тэмээ 1.4 хувиар, адуу 3.1 хувиар, хонь 1.2 хувиар тус тус буурсан үзүүлэлттэй байна.

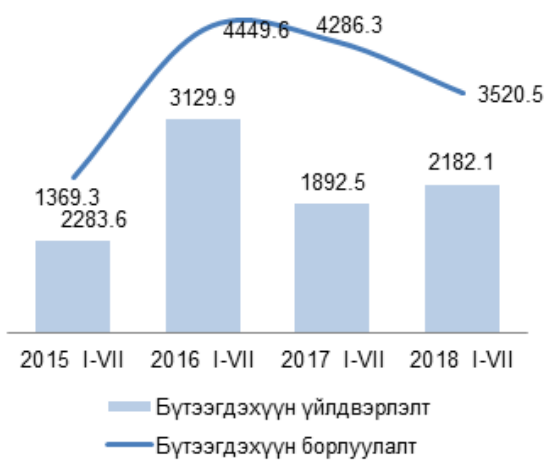

II.6 Аж үйлдвэр

Аймгийн аж үйлдвэрийн газрууд 2018 оны энхий 7 сарын байдлаар 2182.1 сая төгрөгийн бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэж, 3520.5 сая төгрөгийн борлуулалт нийсэн нь өнгөрсөн оны мөн үетэй харьцуулахад үйлдвэрлэлт 15.3 хувиар өсч, борлуулалт 17.8 хувиар буурсан байна. Өмнөх оноос борлуулалт буурсан шалтгаан нь аймгийн хэмжээнд үйлдвэрлэлт явуулдаг Хангайн гурил ХХК, ИНТОСЭ ХХК гурилын үйлдвэр үйлдвэрлэлт байхгүй, Орхон мандал ХХК урьд оноос эрс бага 2017 онд гантай байснаас ургац алдаж будаа муутай үйлдвэрлэлт муу байгаас шалтгаалж байна.

Зураг II.6.1

Аж үйлдвэрийн салбарын үйлдвэрлэлт, борлуулалт

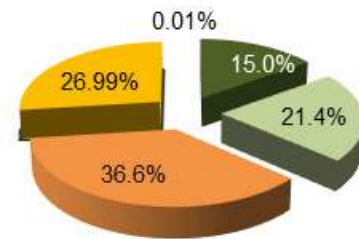
II.14 Хөдөө аж ахуй

Мал төллөлт, төл бойжилт

Аймгийн хэмжээнд 2017 оны эцэст тоологдсон төллөх насны нийт 1520.9 мянган хээлтэгч малын 1034.4 мянга буюу 68.0 хувь нь 2018 оны энхий 7 сард төллөсөн байна. Эм ямааны 67.2 хувь, эм хонины 72.3 хувь, ингэний 39.1 хувь, үнээний 56.8 хувь, гүүний 45.7 хувь төллөжээ. Өмнөх оны мөн үетэй харьцуулвал мал төллөлт 14.3 пунктээр буурсан үзүүлэлттэй байна. Гарсан төлийн 97.2 хувь буюу 1005.0 мянган төл бойжиж байгаа нь өмнөх оны мөн үеийнхтэй ижил хувьтай байна.

Зураг II.14.2

Том малын зүй бусын хорогдол

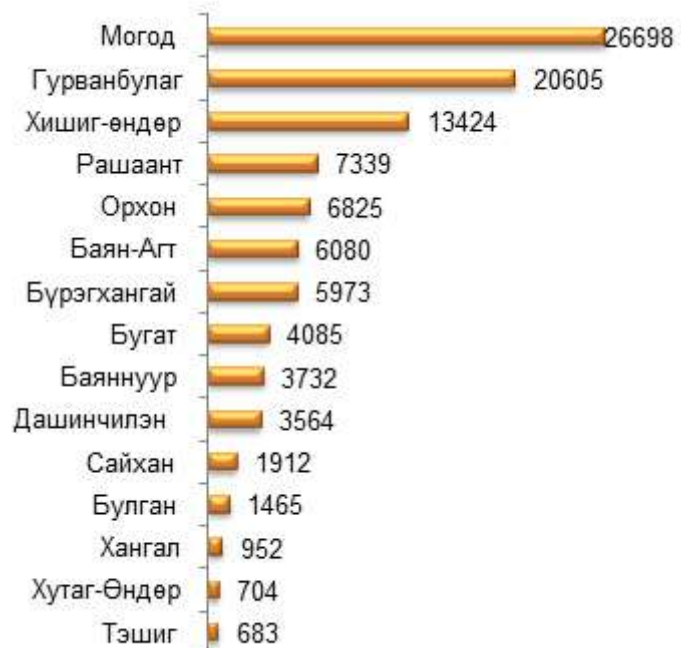

■ Адуу ■ Үхэр ■ Хонь ■ Ямаа ■ Тэмээ

Том малын зүй бусын хорогдол 2018 оны энхий 7 сарын байдлаар 104.3 мян.толгой болж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 40.8 мян. толгой мал буюу 39.1 хувиар өссөн байна. Нийт хорогдлыг малын төрлөөр авч үзвэл адуу 15.7 мянга буюу 15 хувь, үхэр 22.3 мянга буюу 21.3 хувь, хонь 38.2 мянга буюу 36.6 хувь, ямаа 28.1 мянга буюу 26.99 хувь, тэмээ 6 буюу 0.01 хувь буюу оны энхий малын 3.1 хувь нь тус тус хорогдоод байна. Нийт хорогдлын дийлэнх 63.6 хувийг ямаа, хонь эзэлж байна. Хорогдлыг сумаар авч үзвэл Могод сум 25.6 хувийг, Гурванбулаг сум 19.6 хувь, Хишиг-Өндөр сум 12.9 хувийг тус тус эзэлж байгаа нь дийлэнх болж байна.

Зураг II.14.1

Зүй бусаар хорогдсон том мал, сумаар, 7 сарын байдлаар, толгой

II.16 Газар тариалан

2018 оны хагас жилийн байдлаар аймгийн хэмжээнд нийт 48214.58 га талбайд тариалалт хийсэн байна. Үүнээс үр тариа 42259.1 га, төмс 251.18 га, хүнсний ногоо 149.5 га, техникийн ургамал 4641.2 га, тэжээлийн ургамал 910.5 га, эмийн ургамал 3.1 га талбайд тус тус тариалтыг хийжээ.

Зураг II.16.1

Үр тариа, төмс, хүнсний ногооний тариалсан талбай жил бүрийн эхний хагас жилийн байдлаар

Тариалсан талбай өнгөрсөн оны мөн үеийхээс 0.7 хувиар буюу 344.6 га-гаар буурсан. Үүнээс: үр тариа 733.6 га буюу 1.7 хувь, төмс 131.7 га буюу 34.4 хувь, эмийн ургамал 250.4 га буюу 98 хувь, тус тус буурсан бол, Хүнсний ногоо 3.39 га буюу 2.3 хувь, тэжээлийн ургамал 622.5 га буюу 3.1 дахин, техникийн ургамал 145.2 га буюу 3.2 хувиар тус тус өссөн байна.

Зураг II.16.2

Тариалсан талбай төрлөөр

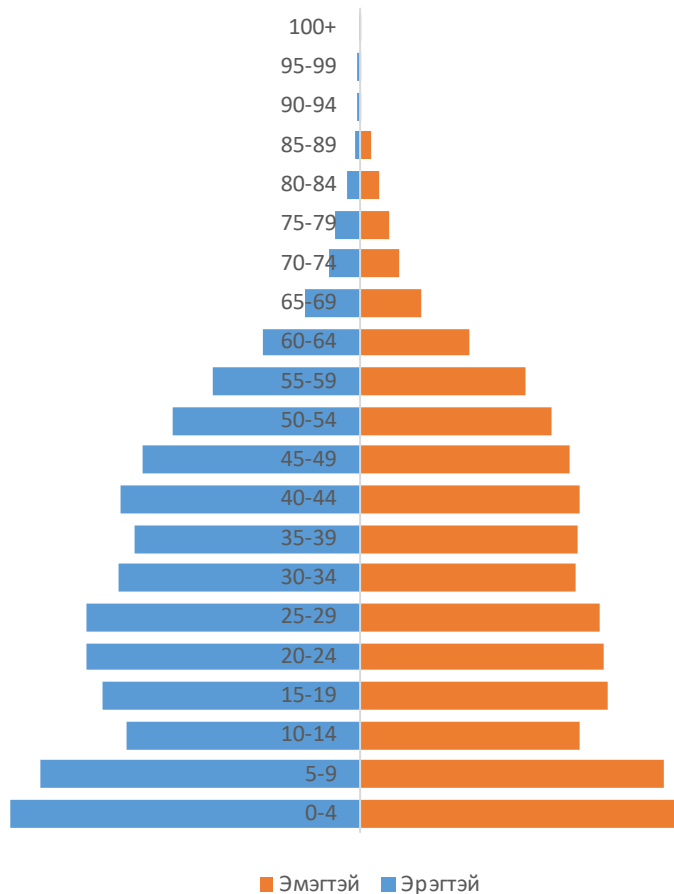

I.I ХҮН АМ

Хүснэгт I.I.1 Хүн ам, өрх

Сум	Хүн ам			2017 2016	Эрэгтэй			2017 2016	Эмэгтэй			2017 2016
	2015	2016	2017		2015	2016	2017		2015	2016	2017	
Баян-Агт	3052	3119	3218	102.2	1550	1583	1632	102.1	1502	1536	1586	102.3
Баяннуур	1868	1818	1861	97.3	983	969	998	98.6	885	849	863	95.9
Бугат	2182	2241	2277	102.7	1132	1187	1208	104.9	1050	1054	1069	100.4
Булган	12234	12512	12616	102.3	6014	6104	6125	101.5	6220	6408	6491	103
Бүрэгхангай	2726	2832	2888	103.9	1388	1459	1482	105.1	1338	1373	1406	102.6
Гурванбулаг	3133	3176	3219	101.4	1617	1644	1660	101.7	1516	1532	1559	101.1
Дашинчилэн	2803	2941	3037	104.9	1431	1492	1540	104.3	1372	1449	1497	105.6
Могод	2685	2701	2729	100.6	1375	1383	1394	100.6	1310	1318	1335	100.6
Орхон	3482	3584	3595	102.9	1865	1911	1913	102.5	1617	1673	1682	103.5
Рашаант	3141	3165	3215	100.8	1583	1602	1618	101.2	1558	1563	1597	100.3
Сайхан	3575	3648	3662	102	1816	1854	1871	102.1	1759	1794	1791	102
Сэлэнгэ	3207	3306	3332	103.1	1666	1723	1733	103.4	1541	1583	1599	102.7
Тэшиг	3495	3504	3563	100.3	1786	1782	1820	99.8	1709	1722	1743	100.8
Хангал	4548	4611	4704	101.4	2282	2302	2343	100.9	2266	2309	2361	101.9
Хишиг-Өндөр	3154	3156	3158	100.1	1592	1595	1592	100.2	1562	1561	1566	99.9
Хутаг-өндөр	4729	4835	4952	102.2	2432	2487	2546	102.3	2297	2348	2406	102.2
Нийт хүн ам	60014	61149	62026	101.9	30512	31077	31475	101.9	29502	30072	30551	101.9

Зураг I.I.1 Хүн амын нас хүйсийн суварга 2017 он

I.2 ХӨДӨЛМӨР

Хүснэгт I.2.1 Хөдөлмөр

Үзүүлэлт	2017 VII		2018 VII		2018 VII % 2017 VII	
	Бүгд	эмэгтэй	Бүгд	эмэгтэй	Бүгд	эмэгтэй
Ажил хайгч иргэн /сарын эцэст/	739	362	689	369	93.2	101.9
Бүртгэлтэй ажилгүй иргэн /сарын эцэст/	483	258	425	243	88.0	94.2
Ажилд зуучилсан иргэн /эдийн засгийн салбараар/	278	125	848	323	305.0	258.4
ХАА, ойн аж ахуй, загас барилт, ан, агнуур	87	20	212	71	243.7	355.0
Уул уурхай олборлолт	6	1	58	7	966.7	-
Боловсруулах үйлдвэр	5	3	21	7	420.0	233.3
Цахилгаан, хий, уур, агааржуулалт			19	0	-	-
Бөөний болон жижиглэн худалдаа, машин, мотоциклийн засвар үйлчилгээ	5	4	12	11	240.0	275.0
Тээвэр ба агуулахын үйл ажиллагаа, холбоо мэдээлэл	2	1	3	1	-	-
Зочид буудал, байр, сууц болон нитийн хоолны үйлчилгээ	2	1	8	7	400.0	700.0
Төрийн удирдлага ба батлан хамгаалах үйл ажиллагаа, албан журмын нийгмийн хамгаалал	42	19	11	9	26.2	47.4
Боловсрол	22	14	65	47	295.5	335.7
Хүний эрүүл мэнд ба нийгмийн халамжийн үйл ажиллагаа	7	4	14	12	200.0	300.0
Олон улсын байгууллага, суурин төлөөлөгчийн үйл ажиллагаа					-	-
Бусад	100	58	425	151	425.0	260.3
Ажил хайгч иргэн (насны бүлгээр)	483	258	425	243	88.0	94.2
15-24	99	54	66	42	66.7	77.8
25-34	155	84	126	73	81.3	86.9
35-44	122	71	125	72	102.5	101.4
45-54	90	45	85	48	94.4	106.7
55-59	15	4	13	6	86.7	150.0
60+	2		10	2	500.0	-
Ажил хайгч иргэн (боловсролын түвшнээр)	483	258	425	243	88.0	94.2
Магистр, доктор	2	2			-	-
Дипломын болон бакалаврын дээд	94	61	63	44	67.0	72.1
Тусгай мэргэжлийн дунд	14	7	13	8	92.9	114.3
Техникийн болон мэргэжлийн	18	11	18	8	100.0	72.7
Бүрэн дунд	306	156	275	158	89.9	101.3
Суурь	40	19	34	15	85.0	78.9
Бага	4	1	17	8	425.0	800.0
Боловсролгүй	5	1	5	2	100.0	-

I.3. НИЙГМИЙН ХАЛАМЖ

Хүснэгт I.3.2 Нийгмийн халамжийн зарлага, хамрагдсан хүн

	Хүний тоо		Олгосон тэтгэвэр, тэтгэмж, мян. төг		2018 VII 2017 VII
	2017 I-VII	2018 I-VII	I-VII	I-VII	
Нийгмийн халамжийн тэтгэвэр, тэтгэмж	8647	11107	2641350.7	2820960.2	106.8
Халамжийн тэтгэвэр	1095	1074	958670.1	1033979.2	107.9
Нөхцөлт мөнгөн тэтгэмж	3433	2561	936334.0	760800.9	81.3
Үүнээс:					
Жирэмсэн болон нярай, хөхүүл хүүхэдтэй эхчүүдийн	1864	1036	330039.7	124227.8	37.6
Ахмад настныг асарч буй иргэний	921	938	357564.8	390637.2	109.2
Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэнийг	394	368	148126.1	152502.0	103.0
Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхдийг	229	193	90053.4	82369.5	91.5
Бүтэн өнчин хүүхэд үрчлэн өсгөний	25	26	10550.0	11064.4	104.9
Нийгмийн халамжийн үйлчилгээ болон хөнгөлөлт	4119	7472	746346.6	1026180.1	137.5
Ахмад настнуудад үзүүлсэн хөнгөлөлт тусламж	887	1226	150632.6	228598.2	151.8
Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдэд үзүүлсэн хөнгөлөлт, тусламж	154	153	58711.6	47887.6	81.6
Нийгмийн халамжийн хөнгөлөлт, нөхцөлт мөнгөн тусламж	1495	1537	360133.8	383208.9	106.4
Олон нийтийн оролцоонд түшиглэсэн халамжийн үйлчилгээ	12	27	2000.0	6100.0	305.0
Хүнс тэжээл хөтөлбөр	1,571	4,529	165631.2	351621.0	
Төрийн өмнөөс гүйцэтгэсэн ажил үйлчилгээ			9237.4	8764.4	94.9

I.3. НИЙГМИЙН ДААТГАЛ

Үзүүлэлтүүд	2015 I-VII	2016 I-VII	2017 I-VII	2018 I-VII	2018 I-VII 2017 I-VII
Нийгмийн даатгалын сангийн орлого, сая.төг	4223.1	6718	7016.1	5630.1	80.2
Үүнээс:					
Тэтгэврийн даатгалын сан	2774.4	4090.2	4123.3	4693.2	113.8
Тэтгэмжийн даатгалын сан	315.3	454.9	526.7	518.3	98.4
Эрүүл мэндийн даатгалын сан	856.6	1718.8	1950.1		0.0
ҮОМШӨ*-ний даатгалын сан	204.2	348.9	294.3	316	107.4
Ажилгүйдлийн даатгалын сан	72.6	105.2	121.7	102.6	84.3
Нийгмийн даатгалын сангийн зарлага, сая.төг	16637.7	18602.7	20055.3	20734.3	103.4
Үүнээс:					
Тэтгэврийн даатгалын сан	14342.2	15713.4	17235.9	19487.3	113.1
Тэтгэмжийн даатгалын сан	644.4	622.4	649.3	735.0	113.2
Эрүүл мэндийн даатгалын сан	1246.8	1780.4	1696.9		0.0
ҮОМШӨ*-ний даатгалын сан	291.9	321.4	232.8	318.3	136.7
Ажилгүйдлийн даатгалын сан	112.4	165.1	240.4	193.7	80.6

I.4 ЭРҮҮЛ МЭНД

Хүснэгт I.4.1 Аймгийн хэмжээнд гарсан халдварт өвчин, өвчний төрлөөр оноор

Үзүүлэлт	2015 VII	2016 VII	2017 VII	2018 VII	2018/2017
Амаржсан эхийн тоо	614	536	482	459	95%
Амьд төрсөн хүүхэд	617	537	488	464	95%
Эхийн эндэгдэл	-	-	-	-	-
Амьгүй төрөлт	3	5	0	4	
Гэрийн төрөлт	1	1	3	2	67%
Нэг хүртэл насандаа эндсэн хүүхэд	13	7	5	12	240%
Перинаталь эндэгдэл	11	8	4	12	300%
Амьд төрсөн 1000 хүүхэд тутмаас 1 хүртэл насанд эндсэн хүүхэд	21.1	13	10.2	25.9	254%

Хүснэгт I.4.2 Аймгийн хэмжээнд гарсан халдварт өвчин, өвчний төрлөөр, оноор

Үзүүлэлт	2015 VII	2016 VII	2017 VII	2018 VII	2018/2017
Нийт гарсан халдварт өвчин	271	598	319	249	78%
Гэдэсний халдварт өвчин	7	0	5	31	620%
Амьсгалын замын халдварт өвчин	111	442	187	95	51%
Байгалын голомтот халдварт өвчин	1	10	12	6	50%
Бэлэгсийн замаар дамжих халдварт өвчин	136	124	99	100	101%
Арьсны халдварт өвчин	16	26	16	17	106%

I.5 ГЭМТ ХЭРЭГ

Хүснэгт I.4.1 Бүртгээгдсэн гэмт хэрэг, оноор, 7-р сарын байдлаар

Сум	2014 I-VII	2015 I-VII	2016 I-VII	2017 I-VII	2018 I-VII	2017 I-V % 2016 I-V
Булган	45	41	47	47	42	89.4
Баян-Агт	8	5	8	5	6	120.0
Баяннуур	4	5	4	4	6	150.0
Бугат	8	10	8	13	15	115.4
Бүрэгхангай	7	14	12	12	15	125.0
Гурванбулаг	6	9	5	8	6	75.0
Дашинчилэн	3	10	12	3	3	100.0
Могод	3	5	8	3	4	133.3
Орхон	6	12	18	24	16	66.7
Рашаант	6	5	2	10	4	40.0
Сайхан	6	2	9	9	7	77.8
Сэлэнгэ	4	1	3	15	8	53.3
Тэшиг	6	1	7	6	5	83.3
Хангал	8	1	2	14	3	21.4
Хишиг-Өндөр	8	7	4	11	5	45.5
Хутаг-Өндөр	6	3	16	11	15	136.4
Хялганат	3	4	3	6	3	50.0
Бүгд	137	135	168	201	163	81.1

Хүснэгт 1.4.2 Хулгайн гэмт хэрэг, сумаар, оноор, 7-р сарын байдлаар

Сум	2014 I-VII	2015 I-VII	2016 I-VII	2017 I-VII	2018 I-VII
Булган	21	11	13	24	18
Баян-Агт	7	1	2	3	4
Баяннуур	4	5	1	2	0
Бугат	4	4	4	6	2
Бүрэгхангай	2	7	3	2	6
Гурванбулаг	4	3	1	3	2
Дашинчилэн	1	8	2	1	2
Могод	2	1	2	2	3
Орхон	2	6	6	9	5
Рашаант	5	3	2	3	2
Сайхан	4	1	3	8	4
Сэлэнгэ	2	-		4	1
Тэшиг	1	-	1	1	2
Хангал	1	-		1	0
Хишиг-Өндөр	4	1	1	3	1
Хутаг-Өндөр	2	1	4	5	3
Хялганат				1	0
Бүгд	66	52	45	78	55

Хүснэгт 1.4.3 Сумдын хэргийн илрүүлэлт 2018 оны 7-р сарын байдлаар

Сум	Бүртгэгдэх үедээ сэжигтэн этгээд нь тогтоогдоогүй хэрэг	Яллагдагчаар татаж ял сонгосон хэрэг	Хэргийн илрүүлэлтийн хувь
Булган	19	13	68.4
Баян-Агт	3		0.0
Баяннуур	1	1	100.0
Бугат	5	3	60.0
Бүрэгхангай	9	5	55.6
Гурванбулаг	1	1	100.0
Дашинчилэн	2	0	0.0
Могод	2	1	50.0
Орхон	8	4	50.0
Рашаант	1	0	0.0
Сайхан	4	1	25.0
Сэлэнгэ	1	0	0.0
Тэшиг	2	2	100.0
Хангал	2	1	50.0
Хишиг-Өндөр	2	0	0.0
Хутаг-Өндөр	6	3	50.0
Хялганат	1	1	100.0
Бүгд	69	36	52.2

Хүснэгт I.4.4 Гэмт хэргийн улмаас учирсан хохирол, оноор, 5-р сарын байдлаар

Үзүүлэлт	2014 I-VII	2015 I-VII	2016 I-VII	2017 I-VII	2018 I-VII	2018 VII% 2017 VII
	сая төгрөг					
Учирсан хохирол- Бүгд	233.5	314.5	450.0	1169.4	353.5	30.2
Үүнээс						
Нөхөн төлүүлсэн	87.9	195.6	278.6	355.8	163.1	45.8
Нөхөн төлүүлэлтийн хувь	37.6	62.2	61.9	30.4	46.1	151.6

II.3 ҮНЭ

Хүснэгт II.3.1 Хэрэглээний үнийн ерөнхий индекс, барааны бүлгээр

Бараа, үйлчилгээний бүлгийн нэр	Жин	2018 VII 2017 VII	2018 VII 2017 XII	2018 VII 2018 VI
Ерөнхий индекс	100.0	105.1	104.7	100.6
Хүнсний бараа, ундаа, ус	29.3	105.5	107.3	99.4
Согтууруулах ундаа, тамхи	3.2	102.7	102.3	100.0
Хувцас, бөс бараа гутал	16.1	101.2	101.5	100.6
Орон сууц, ус цахилгаан, түлш	12.3	98.8	97.4	99.9
Гэр ахуйн тавилга, гэр ахуйн бараа	4.7	105.3	103.2	101.0
Эм тариа, эмнэлгийн үйлчилгээ	3.6	118.1	116.3	104.0
Тээвэр	12.2	109.2	106.8	101.6
Холбооны хэрэгсэл, шуудангийн үйлчилгээ	4.4	100.0	100.0	100.0
Амралт, чөлөөт цаг, соёлын бараа, үйлчилгээ	2.8	120.4	120.1	100.0
Боловсролын үйлчилгээ	4.7	100.1	100.0	100.0
Зочид буудал, нийтийн хоол, дотуур байр	2.6	100.0	100.0	100.0
Бусад бараа, үйлчилгээ	4.1	107.7	104.9	102.0

Хүснэгт II.3.2 Хүнсний гол нэр төрлийн барааны 7 хоногийн ажиглалт 2018 оны 7-р сарын сүүлийн 7 хоног, 2017 оны 7-р сарын сүүлийн 7 хоногтой харьцуулсан

Барааны нэр төрөл		2017 VII/26	2018 VII/25	2017 VII/26 2018 VII/25
"Алтан тариа" дээд, савласан	гурил	1500	1500	100.0
I зэрэг, задгай		1300	1300	100.0
"Хангай" 1-р	Орон нутгийн	1000	1000	100.0
гурил"	гурил			
"Орхон мандал"		2500	2500	100.0
1-р гурил				
Талх "Ундрах" аймгийн үйлвэр		2500	2100	84.0
Цагаан будаа		1000	1500	150.0
Элсэн чихэр		2700	2500	92.6
Сүү	Задгай	4500	4000	88.9
"Цэвэр сүү"		6500	7000	107.7

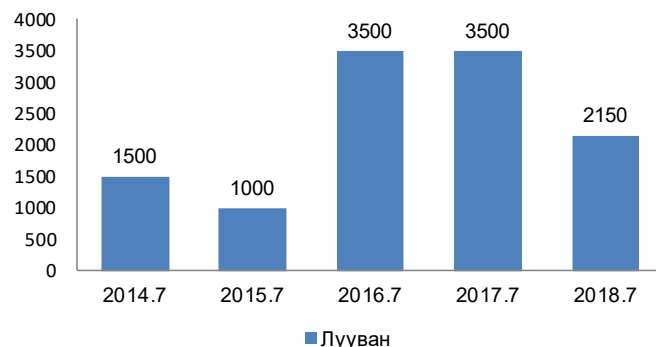
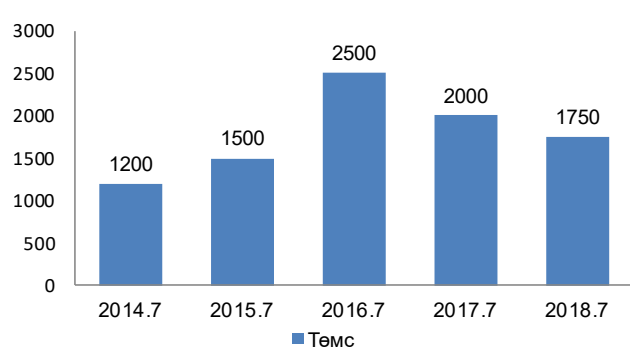
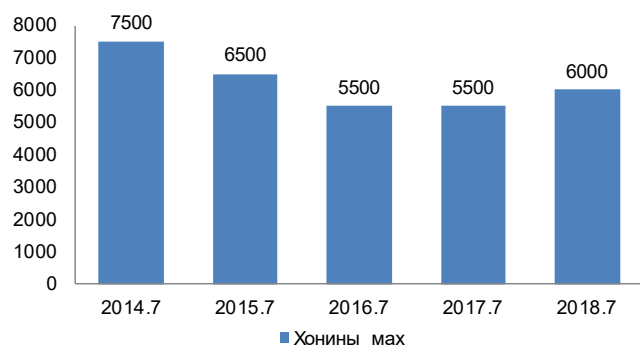
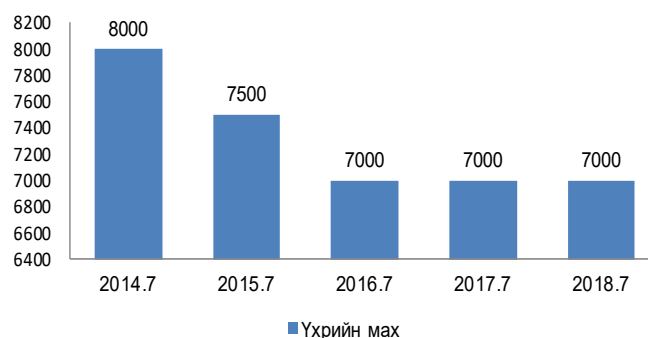
Ургамлын тос, "Кларина"		5500	6000	109.1
Мах	Үхрийн	5000	6000	120.0
	Хонины	4500	5000	111.1
	Адууны	1800	2500	138.9
	Ямааны	2000	2500	125.0
Ногоо	Төмс /монгол/	2000	2500	125.0
	Лууван /монгол/	2000	2500	125.0
	Байцаа /монгол/	2500	2500	100.0
	Манжин /монгол/	1500	1500	100
	Сонгино /монгол/	500	500	100.0
	Сонгино /хятад/	1500	1500	100
	Сармис	500	500	100.0

Хүснэгт II.3.3 Хүнсний гол нэр төрлийн барааны ажиглалт, оноор, 7-р сарын байдлаар

Барааны нэр төрөл		Хэмжих нэгж	2014	2015	2016	2017	2018	2018 VII 2017 VII
"Алтан тариа"	I зэрэг	кг	900	1100	1283	1500	1300	86.7
гурил /задгай/	II зэрэг	кг	900	1050	1000	1300	1000	76.9
Будаа	Цагаан	кг	2300	2500	2466	2500	2467	98.7
	Шар	кг	1700	1900	1900	1900	1900	100.0
Элсэн чихэр		кг	1800	1800	1750	2500	2100	84.0
Хонины мах	ястай	кг	7500	6500	5500	5500	6000	109.1
	цул	кг	7500	6500	5500	5500	6000	109.1
Үхрийн мах	ястай	кг	8000	7500	7000	6500	7000	107.7
	цул	кг	8000	7500	7000	7000	7000	100.0
Адууны мах		кг	6500	6000	5500	5000	6000	120.0
Ямааны мах		кг	6000	5500	4500	4500	5500	122.2
Сүү	задгай	л	800	1000	1000	1000	1300	130.0
	"Цэвэр сүү"	л	2750	2700	2633	2700	2567	95.1
Байцаа	монгол	кг	1500	1500	1500	1500	2500	166.7
Лууван	монгол	кг	1500	1000	3500	3500	2150	61.4
Манжин	монгол	кг	2000	2000	3500	3500	2000	57.1
Төмс	монгол	кг	1200	1500	2500	2000	1750	87.5
Сонгино	хятад	кг	1500	1500	1500	1500	1500	100.0
Сармис, булцуу		кг	300	500	500	600	500	83.3
Ургамлын тос		л	3700	3600	3666	4240	3375	79.6
Өндөг		ш	420	300	300	350	317	90.6
Талх "Ундрах" орон нутгийн		ш	850	933	1100	1066	1100	103.2

Хүснэгт II.3.4 Нэг литр шатахууны үнэ, 2018 оны 7-р сарын байдлаар

ШТС	АИ 95	АИ 92	АИ 80	Дезил түлш	Газ
Шунхлай	0	1830	1690	2120	0
Тэс	0	1830	1690	2120	0
Магнай трейд	0	1830	1690	2120	0
Петровис	2130	1830	1690	2120	0
Гиг газ	0	0	0	0	1250

Зураг II.3.1 Нэг кг хүнсний ногооны дундаж үнэ, 2018 оны 7-р сарын байдлаар**Нэг кг хонины махны үнэ, төгрөг****Нэг кг үхрийн махны үнэ, төгрөг****Хүснэгт II.3.5 Малын гаралтай бүтээгдэхүүний зах зээлийн дундаж үнэ, 2017, 2018 оны 7-р сарын байдлаар, төгрөгөөр**

№	Бүтээгдэхүүний нэр	Хэмжих нэгж	2017-VII	2018-VII
1	Гахайн мах	кг	7000	7000
2	Цагаан ноолуур	кг	40000	80000
3	Бор ноолуур	кг	40000	80000
4	Адууны шир	ш	14000	-
5	Адууны дэл	ш	4250	5750
6	Адууны сүүл	ш	5000	5750
7	Үхрийн шир 1.8-2.3 метрийн хэмжээтэй шир	ш	11000	5000
8	Үхрийн шир 2.3 метрээс дээш хэмжээтэй шир	ш	16500	7500
9	Хонины ноос	ш	-	2000
10	Хонины ноостой нэхий	ш	200	-
11	Ямааны ноолуургүй арьс	ш	100	-

Хүснэгт II.3.6 Тэмээний үнэ, сумаар, мян.төг жил бүрийн 7-р сарын байдлаар

Сумын нэр	Нас гүйцсэн тэмээ				Өсвөр насны тэмээ			
	Ат		Ингэ		Эр		Эм	
	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018
Сайхан	-	1200	-	1200	-	800	-	800
Бүрэгхангай	900	900	800	800	450	450	450	450
Дашинчилэн	750	600	600	500	300	350	300	350

Хүснэгт II.3.7 Адууны үнэ, сумаар, мян.төг, жил бүрийн 5-р сарын байдлаар

Сумын нэр	Нас гүйцсэн адуу				Өсвөр насны адуу			
	Морь		Гүү		Эр		Эм	
	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018
Булган	-	500	-	500	300	350	300	350
Баян-Агт	-	-	-	-	300	200	300	200
Баяннуур	700	-	500	600	400	400	400	-
Бугат	900	800	800	750	650	600	650	600
Бүрэгхангай	700	700	650	650	450	450	450	450
Гурван булаг	600	360	500	300	350	250	350	-
Дашинчилэн	600	700	450	500	320	400	320	400
Могод	500	500	500	450	300	350	300	350
Орхон	600	450	600	450	400	300	350	300
Рашаант	550	600	500	500	350	350	350	350
Сайхан	700	700	700	700	500	500	500	500
Сэлэнгэ	700	600	600	400	400	350	400	300
Тэшиг	550	500	550	500	400	350	400	350
Хангал	-	800	-	800	-	650	-	550
Хишиг-өндөр	600	650	500	500	300	300	300	550
Хутаг-Өндөр	400	600	500	600	250	350	250	350

Хүснэгт II.3.8 Үхрийн үнэ, сумаар, мян.төг, жил бүрийн 7-р сарын байдлаар

Сумын нэр	Нас гүйцсэн үхэр				Өсвөр насны үхэр			
	Эр		Эм		Эр		Эм	
	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018
Булган	600	500	600	450	400	300	400	250
Баян-Агт	600	600	600	600	400	300	400	300
Баяннуур	700	800	600	-	400	500	350	-
Бугат	1000	750	800	700	650	450	600	400
Бүрэгхангай	750	750	500	750	500	500	550	500
Гурван булаг	550	400	450	370	400	330	400	300
Дашинчилэн	700	800	650	700	450	500	450	500
Могод	700	700	700	500	500	400	500	400
Орхон	800	600	650	550	500	300	400	300
Рашаант	1000	1100	800	800	650	550	470	450
Сайхан	850	650	750	650	500	400	500	450
Сэлэнгэ	1000	1000	1300	800	550	700	700	700
Тэшиг	700	700	600	600	400	400	350	400

Хангал	900	1500	850	980	550	730	450	700
Хишиг-өндөр	700	725	600	475	400	375	300	325
Хутаг-Өндөр	800	900	800	900	300	500	300	500

Хүснэгт II.3.9 Хонь ямааны үнэ, сумаар, мян.төг, жил бүрийн 7-р сарын байдлаар

Сумын нэр	Нас гүйцсэн хонины үнэ				Нас гүйцсэн ямааны үнэ			
	Эр		Эм		Эр		Эм	
	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018
Булган	120	80	100	70	80	70	60	60
Баян-Агт	120	120	100	80	80	90	60	70
Баяннуур	120	90	80	60	80	60	50	-
Бугат	100	150	100	130	80	120	70	80
Бүрэгхангай	100	100	80	80	70	70	60	60
Гурван булаг	90	90	60	80	60	70	30	60
Дашинчилэн	85	100	50	65	75	90	35	50
Могод	100	120	90	100	70	80	70	75
Орхон	160	100	110	80	80	90	80	70
Рашаант	120	130	85	70	70	100	40	50
Сайхан	100	70	80	70	90	40	70	45
Сэлэнгэ	80	150	80	100	70	70	60	60
Тэшиг	120	120	80	70	80	80	50	50
Хангал	150	120	120	100	80	80	80	70
Хишиг-өндөр	80	110	60	70	70	92	40	50
Хутаг-Өндөр	150	120	80	80	80	80	50	60

Хүснэгт II.3.10 Малын зах зээлийн дундаж үнэ, мян.төгрөг, 7-р сарын байдлаар

Нэр	2017 VII	2018 VII	2018 VII/ 2017 VII	Нэр	2017 VII	2018 VII	2018 VII/ 2017 VII
Буур	900	933	104%	Шүдлэн гунж	445	432	97%
Нас гүйцсэн ат	913	900	99%	Эр тугал	189	132	70%
Нас гүйцсэн ингэ	825	833	101%	Эм тугал	194	132	68%
Эр шилбэ	538	533	99%	Хуц	163	151	93%
Эм шилбэ	538	533	99%	Эр хонь	112	111	99%
Эр ботго	233	233	100%	Эм хонь	85	85	100%
Эм ботго	233	233	100%	Эр төлөг	56	60	107%
Азарга	907	848	93%	Эм төлөг	54	57	106%
Соёолон үрээ	623	604	97%	Эр хурга	28	30	107%
Соёолон гүү	565	547	97%	Эм хурга	28	29	104%
Шүдлэн үрээ	378	384	102%	Ухна	118	119	101%
Шүдлэн байдас	375	400	107%	Эр ямаа	76	80	105%
Эр унага	176	148	84%	Эм ямаа	57	61	107%
Эм унага	181	150	83%	Эр борлон	37	40	108%
Бух	892	805	90%	Эм борлон	37	39	105%
Хязаалан шар	772	780	101%	Эр ишиг	22	23	105%
Хязаалан дөнж	703	655	93%	Эм ишиг	23	23	100%
Шүдлэн эр үхэр	472	452	96%				

II.6 АЖ ҮЙЛДВЭР

Хүснэгт II.6.1 Аж үйлдвэрийн бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэлт, салбараар, 7-р сарын байдлаар

Бүтээгдэхүүний нэрс	Хэмжих нэгж	Аж үйлдвэрийн бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэлт					
		Биет хэмжээ			Үнийн дүн / мян.төг/		
		2017 I-VII	2018 I-VII	2018 I-VII % 2017 I-VII	2017 I-VII	2018 I-VII	2018 I-VII % 2017 I-VII
А	Б	1	2		3	4	
Чулуун нүүрс	мян.тн	1.2	11.99	999.2	51902.1	493466.1	950.8
Бог будаа	тн	2.6	1.43	55.0	19600	11440	58.4
Дулааны эрчим хүч	мян.Гкал	13.3	9.18	69.0	428068.5	736618.2	172.1
Үхрийн мах	тн	0	17.84	0.0	0	88800	0.0
Хонины мах	тн	0	24.95	0.0	0	99000	0.0
Ямааны мах	тн	0	3	0.0	0	10500	0.0
Адууны мах	тн	0	1	0.0	0	3800	0.0
Хиамны зүйл	тн	4.4	1.66	37.7	20700	7867	38.0
Утсан, чанасан болон бусад боловсруулалт хийсэн ма	тн	0	0.65	0.0	0	7753	0.0
Дүфү	тн	4.2	6.3	150.0	11000	18900	171.8
Жимсний чанамал	тн	0	0.5	0.0	1400	3600	257.1
Айраг	мян.л	0	4.6	0.0	0	17762	0.0
Гурил I зэрэг	тн	1118.3	113.2	10.1	796159	96241.3	12.1
Гурил II зэрэг	тн	27.4	2.7	9.9	14115	1535	10.9
Арвайн гурил	тн	23.9	24.68	103.3	22857.8	27797.2	121.6
Багсармал болон бусад малын тэжээл	тн	22.4	0	0.0	6014	0	0.0
Хивэг	тн	329.1	9.206	2.8	109579	3231.6	2.9
Нарийн боов	тн	54.2	74.6	137.6	79306	119150	150.2
Бялуу	тн	0	1.155	0.0	1083	26569.7	2453.3
Хэвийн боов	тн	15.7	11	70.1	43200	57600	133.3
Талх	тн	19.7	29.68	150.7	17885	24492	136.9
Хэрчсэн гурил	тн	4.4	0	0.0	3027.9	0	0.0
Эмчилгээний цай	кг	222	1000	450.5	5550	25000	450.5
Бусад цай	кг	56	105.5	188.4	2500	4700	188.0
Банш, бууз, хуушуур	тн	0	0.33	0.0	0	1413.6	0.0
Энержи дринк	мян.л	0	0.27	0.0	2200	2625	119.3
Пальто	ш	4	0	0.0	240	0	0.0
Ноосон хүрэм	ш	0	5	0.0	0	500	0.0
Ноосон плате, банзал	ш	0	3	0.0	0	135	0.0
Ноосон майк, пугболька	ш	100	0	0.0	1500	0	0.0
Ноосон цамц	ш	0	10	0.0	0	350	0.0
Ноосон алчуур, нөмрөг	ш	0	15	0.0	0	225	0.0
Ноолууран хүрэм	ш	0	2	0.0	0	520	0.0
Ноолууран цамц	ш	35	0	0.0	875	0	0.0
Ноолууран алчуур, нөмрөг	ш	0	10	0.0	0	250	0.0
Оёмол хүрэм	ш	6	0	0.0	720	0	0.0
Сүлжмэл эдлэл-ноолуур	мян.ш	0.1	0	0.0	6000	0	0.0
Костюм	хос	0	60	0.0	0	7600	0.0
Ажлын хувцас	ш	41	56	136.6	1830	2285	124.9
Монгол дээл, тэрлэг	ш	107	65	60.7	17697.9	8500	48.0
Эмэгтэй хослол	ш	0	14	0.0	0	740	0.0
Хүүхдийн платье	ш	15	0	0.0	300	0	0.0
Өвлийн малгай	ш	90	15	16.7	1575	225	14.3
Барилгын шалны банз	м3	0	70	0.0	0	9690	0.0

Хүснэгт II.6.2 Аж үйлдвэрийн салбарын борлуулалт, жил бүрийн 7-р сарын байдлаар

Салбар	Аж үйлдвэрийн борлуулалт (мян.төг)		
	2017 I-VII	2018 I-VII	2018 I-VII % 2017 I-VII
Нийт дүн	4286366.5	3520581.3	82.1
Уул уурхай, олборлох аж үйлдвэр	51902.1	439484.7	846.8
Нүүрс олборлолт	51902.1	439484.7	846.8
Боловсруулах аж үйлдвэр	2173646.9	811039.8	37.3
Хүнсний бүтээгдэхүүн, ундаа үйлдвэрлэл	2124778.9	764094.8	36.0
Мах, загас, жимс, ногоо, өөх, тос боловсруулалт	27427.5	243773.6	888.8
Сүү, сүүн бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	0	19127	0.0
Үр тарианы гурил, цардуул, малын тэжээл	1860466.4	99744.5	5.4
Хүнсний бусад бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	236885	401449.7	169.5
Нэхмэлийн үйлдвэрлэл	21958	15875	72.3
Хувцас үйлдвэрлэл, үслэг арьс боловсруулалт	26910	10580	39.3
Мод, модон эдлэл	0	20490	0.0
Цахилгаан, дулааны эрчим хүч үйлдвэрлэл, усан хангамж	2060817.5	2270056.8	110.2
Цахилгаан, хий, дулаан үйлдвэрлэл	2060817.5	2270056.8	110.2

II.14 МАЛ АЖ АХУЙ**Хүснэгт II.14.1 Малын тоо 2017 он**

Сумын нэр	Бүгд	Тэмээ	Адуу	Үхэр	Хонь	Ямаа
Булган	63131	0	5428	8697	29958	19048
Баянагт	295555	18	18249	21579	158332	97377
Баяннуур	111182	302	6471	8591	57210	38608
Бугат	110934	3	9976	18442	50157	32356
Бүрэгхангай	269423	134	18158	20211	141934	88986
Гурванбулаг	320883	159	20721	12341	180072	107590
Дашинчилэн	226014	182	14104	12189	129661	69878
Могод	310228	47	28962	19857	192383	68979
Орхон	317468	106	28232	27716	152932	108482
Рашаант	189145	296	13354	9044	102898	63553
Сайхан	351200	87	38235	19696	216585	76597
Сэлэнгэ	90796		7895	19481	38170	25250
Тэшиг	82404		7362	20594	31306	23142
Хангал	91441	2	6252	18607	35647	30933
Хишиг-Өндөр	239485		20957	16185	128236	74107
Хутаг-Өндөр	292344	24	17506	30661	148930	95223
Бүгд	3361633	1360	261862	283891	1794411	1020109

Хүснэгт II.14.2 Мал төллөлт, төл бойжилт, төрлөөр

Эх малын төрөл	Төллөсөн хээлтэгч, толгой			Төллөлтийн хувь		
	2016 I-VII	2017 I-VII	2018 I-VII	2016 I-VII	2017 I-VII	2018 I-VII
Бүгд	1188664	1294696	1034411	82.3	82.3	68.0
Гүү	51816	60371	41700	62.1	65.6	45.7
Үнээ	76720	82272	63131	71.1	71.4	56.8
Ингэ	167	231	193	37.9	50.2	39.1
Эм хонь	689724	746822	612422	86.5	84.9	72.3
Эм ямаа	370237	405000	316965	81.3	83.2	67.2

Хүснэгт II.14.3 Мал төллөлт, төл бойжилт, төрлөөр, сумаар

Сумын нэр	Төллөсөн хээлтэгч						Төллөлтийн хувь					
	Бүгд	Гүү	Үнээ	Ингэ	Эм хонь	Эм ямаа	Бүгд	Гүү	Үнээ	Ингэ	Эм хонь	Эм ямаа
Булган	23090	1095	2081	0	12950	6964	73.5	53.7	59.4	0	80.8	70.8
Баян-Агт	103475	5133	7008	5	57147	34182	75.4	76	81	50	75	75
Баяннуур	48539	1621	1593	51	27438	17836	89.7	64.3	42.8	40.5	96.1	92.9
Бугат	36745	2630	4097	0	19208	10810	72.1	82.3	56.2	0	77.3	69.1
Бүрэгхангай	84268	1364	2963	25	50320	29596	71.1	23.6	41.1	47.2	76.9	74
Гурван булаг	46955	410	440	8	31640	14457	34.4	6	9.3	21.1	40.2	31.3
Дашинчилэн	88606	3804	3548	54	54383	26817	84.2	76.6	75.3	71.1	86.4	82.5
Могод	79587	2947	3247	4	56720	16669	57	29.5	42.1	18.2	62.6	53.3
Орхон	89864	3094	3661	6	49991	33112	61.1	29.5	33.5	15.8	67.5	64.2
Рашаант	53090	2201	1974	23	32886	16006	64.4	52.9	57.7	27.7	71.3	56
Сайхан	93717	4520	3081	16	65573	20527	62.8	32	41.7	50	68.7	63.9
Сэлэнгэ	34343	1213	5480	0	16620	11030	75.5	45.5	66.4	0	79.9	80.1
Тэшиг	32106	1885	6511	0	13961	9749	87.4	86	82.3	0	91.2	86
Хангал	26182	1381	5149	0	10552	9100	60.9	60.9	65.8	0	60.3	59.2
Хишиг-өндөр	76001	3650	2896	0	48329	21126	68.3	47.7	46.8	0	76.4	62
Хутаг-Өндөр	117843	4752	9402	1	64704	38984	89.1	85.5	80.9	7.1	91.7	87.7
Бүгд	1034411	41700	63131	193	612422	316965	68.0	45.7	56.8	39.1	72.3	67.2

Хүснэгт II.14.4 Бойжуулсан төл, төрлөөр

Төлийн төрөл	Бойжуулсан төл, толгой			Бойжуулалтын хувь		
	2016 I-VII	2017 I-VII	2018 I-VII	2016 I-VII	2017 I-VII	2018 I-VII
Бүгд	1152934	1258952	1005002	97.0	97.2	97.2
Гүү	50826	58789	40993	98.1	97.4	98.3
Үнээ	75788	80963	62257	98.8	98.4	98.6
Ингэ	163	226	191	97.6	97.8	99.0
Эм хонь	670704	727674	596260	97.2	97.4	97.4
Эм ямаа	355453	391300	305301	96.0	96.6	96.3

Хүснэгт II.14.5 Гарсан төл, төрлөөр, сумаар

Сум	Бойжсон төл, толгой					
	Бүгд	Унага	Тугал	Ботго	Хурга	Ишиг
Булган	22832	1093	2076	0	12865	6798
Баян-Агт	95772	5012	6810	4	54361	29585
Баяннуур	47913	1590	1590	51	27107	17575
Бугат	36308	2625	4074	0	19033	10576
Бүрэгхангай	84159	1362	2961	25	50263	29548
Гурван булаг	43173	410	435	8	28744	13576
Дашинчилэн	87792	3787	3527	54	53874	26550
Могод	75627	2833	3042	4	53791	15957
Орхон	85615	3067	3612	6	47240	31690
Рашаант	50179	2170	1910	23	31423	14653
Сайхан	93123	4448	3015	15	65323	20322
Сэлэнгэ	34270	1212	5469	0	16582	11007
Тэшиг	31540	1770	6408	0	13764	9598
Хангал	26035	1366	5102	0	10511	9056
Хишиг-өндөр	73204	3540	2883	0	46839	19942
Хутаг-Өндөр	117460	4708	9343	1	64540	38868
Бүгд	1005002	40993	62257	191	596260	305301

Хүснэгт II.14.6 Бойжсон төл, төрлөөр, сумаар

Сум	Бойжсон төл, толгой					
	Бүгд	Унага	Тугал	Ботго	Хурга	Ишиг
Булган	22832	1093	2076	0	12865	6798
Баян-Агт	95772	5012	6810	4	54361	29585
Баяннуур	47913	1590	1590	51	27107	17575
Бугат	36308	2625	4074	0	19033	10576
Бүрэгхангай	84159	1362	2961	25	50263	29548
Гурван булаг	43173	410	435	8	28744	13576
Дашинчилэн	87792	3787	3527	54	53874	26550
Могод	75627	2833	3042	4	53791	15957
Орхон	85615	3067	3612	6	47240	31690
Рашаант	50179	2170	1910	23	31423	14653
Сайхан	93123	4448	3015	15	65323	20322
Сэлэнгэ	34270	1212	5469	0	16582	11007
Тэшиг	31540	1770	6408	0	13764	9598
Хангал	26035	1366	5102	0	10511	9056
Хишиг-өндөр	73204	3540	2883	0	46839	19942
Хутаг-Өндөр	117460	4708	9343	1	64540	38868
Бүгд	1005002	40993	62257	191	596260	305301

Хүснэгт II.14.9 Хорогдсон төл, төрлөөр, сумаар 2018 оны 7-р сарын байдлаар

Сум	Хорогдсон төл, толгой	Адуу	Үхэр	Тэмээ	Хонь	Ямаа
Булган	258	2	5	0	85	166
Баян-Агт	7703	121	198	1	2786	4597
Баяннуур	626	31	3	0	331	261
Бугат	457	5	23	0	195	234
Бүрэгхангай	109	2	2	0	57	48
Гурван булаг	3782	0	5	0	2896	881
Дашинчилэн	814	17	21	0	509	267
Могод	3960	114	205	0	2929	712
Орхон	4249	27	49	0	2751	1422
Рашаант	2911	31	64	0	1463	1353
Сайхан	594	72	66	1	250	205
Сэлэнгэ	73	1	11	0	38	23
Тэшиг	566	115	103	0	197	151
Хангал	147	15	47	0	41	44
Хишиг-өндөр	2797	110	13	0	1490	1184
Хутаг-Өндөр	383	44	59	0	164	116

Хүснэгт II.14.8 Зүй бусаар хорогдсон том мал, төрлөөр, оноор

Малын төрөл	Хорогдсон том мал, толгой			Оны эхний малд том малын хорогдлын эзлэх хувь		
	2016 I-VII	2017 I-VII	2018 I-VII	2016 I-VII	2017 I-VII	2018 I-VII
Бүгд	44279	63453	104300	1.4	1.8	3.1
Адуу	4377	7236	15683	1.7	2.6	6.0
Үхэр	6049	7648	22290	2.1	2.6	7.9
Тэмээ	2	3	12	0.2	0.2	0.9
Хонь	18463	30065	38166	1.1	1.6	2.1
Ямаа	15388	18501	28149	1.6	1.8	2.8

Хүснэгт II.14.9 *Хорогдсон том мал, төрлөөр, сумаар, 2018 оны 7-р сарын байдлаар*

Сум	Хорогдсон том мал						Оны эхний малд эзлэх хувь					
	Бүгд	Адуу	Үхэр	Тэмээ	Хонь	Ямаа	Бүгд	Адуу	Үхэр	Тэмээ	Хонь	Ямаа
Булган	1465	71	687	0	480	227	2.3	1.3	7.9	0	1.6	1.2
Баян-Агт	6080	426	1560	0	2290	1804	2.1	2.3	7.2	0	1.4	1.9
Баяннуур	3732	447	560	0	1463	1262	3.4	6.9	6.5	0	2.6	3.3
Бугат	4085	438	2151	0	875	621	3.7	4.4	11.7	0	1.7	1.9
Бүрэгхангай	5973	782	1393	0	1737	2061	2.2	4.3	6.9	0	1.2	2.3
Гурван булаг	20605	2397	2415	0	9506	6287	6.4	11.6	19.6	0	5.3	5.8
Дашинчилэн	3564	623	591	0	1200	1150	1.6	4.4	4.8	0	0.9	1.6
Могод	26698	5774	5599	4	9920	5401	8.6	19.9	28.2	8.5	5.2	7.8
Орхон	6825	592	1290	0	2533	2410	2.1	2.1	4.7	0	1.7	2.2
Рашаант	7339	871	1007	8	2813	2640	3.9	6.5	11.1	2.7	2.7	4.2
Сайхан	1912	292	438	0	730	452	0.5	0.8	2.2	0	0.3	0.6
Сэлэнгэ	259	30	61	0	86	82	0.3	0.4	0.3	0	0.2	0.3
Тэшиг	683	83	107	0	224	269	0.8	1.1	0.5	0	0.7	1.2
Хангал	952	66	439	0	258	189	1	1.1	2.4	0	0.7	0.6
Хишиг-өндөр	13424	2747	3883	0	3656	3138	5.6	13.1	24	0	2.9	4.2
Хутаг-Өндөр	704	44	109	0	395	156	0.2	0.3	0.4	0	0.3	0.2
Бүгд	104300	15683	22290	12	38166	28149	3.1	5.3	7.9	8.9	2.1	2.8

Хүснэгт II.14.9 *Өвчнөөр хорогдсон том мал, сумаар, 2018 оны 7-р сарын байдлаар*

Сум	Өвчнөөр хорогдсон том мал						Зүй бусаар хорогдсон малд өвчнөөр хорогдсон малын эзлэх хувь					
	Бүгд	Адуу	Үхэр	Тэмээ	Хонь	Ямаа	Бүгд	Адуу	Үхэр	Тэмээ	Хонь	Ямаа
Булган	62	0	62	0	0	0	4.2	0	9	0	0	0
Баян-Агт	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Баяннуур	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Бугат	12	0	12	0	0	0	0.3	0	0.6	0	0	0
Бүрэгхангай	438	0	49	0	216	173	7.3	0	3.5	0	12.4	8.4
Гурван булаг	72	0	49	0	19	4	0.3	0	2	0	0.2	0.1
Дашинчилэн	93	0	0	0	93	0	2.6	0	0	0	7.8	0
Могод	332	0	0	0	332	0	1.2	0	0	0	3.3	0
Орхон	6	0	4	0	2	0	0.1	0	0.3	0	0.1	0
Рашаант	808	14	557	0	117	120	11	1.6	55.3	0	4.2	4.5
Сайхан	167	0	167	0	0	0	8.7	0	38.1	0	0	0
Сэлэнгэ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Тэшиг	7	0	1	0	4	2	1	0	0.9	0	1.8	0.7
Хангал	7	0	7	0	0	0	0.7	0	1.6	0	0	0
Хишиг-өндөр	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Хутаг-Өндөр	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Бүгд	2005	14	909	0	783	299	1.9	0.1	4.1	0.0	2.1	1.1

Хүснэгт II.14.10 Хорогдсон хээлтэгч, сумаар, 2018 оны 7-р сарын байдлаар

Сум	Хорогдсон хээлтэгч						Зүй бусаар хорогдсон малд хорогдсон хээлтэгч малын эзлэх хувь					
	Бүгд	Адуу	Үхэр	Тэмээ	Хонь	Ямаа	Бүгд	Адуу	Үхэр	Тэмээ	Хонь	Ямаа
Булган	145	6	33	0	63	43	9.9	8.5	4.8	0	13.1	18.9
Баян-Агт	2128	178	587	0	761	602	35	41.8	37.6	0	33.2	33.4
Баяннуур	1230	117	218	0	512	383	33	26.2	38.9	0	35	30.3
Бугат	686	81	286	0	168	151	16.8	18.5	13.3	0	19.2	24.3
Бүрэгхангай	210	13	53	0	82	62	3.5	1.7	3.8	0	4.7	3
Гурван булаг	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Дашинчилэн	613	124	109	0	197	183	17.2	19.9	18.4	0	16.4	15.9
Могод	4489	1038	1129	2	1513	807	16.8	18	20.2	50	15.3	14.9
Орхон	1203	90	262	0	455	396	17.6	15.2	20.3	0	18	16.4
Рашаант	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Сайхан	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Сэлэнгэ	207	19	51	0	67	70	79.9	63.3	83.6	0	77.9	85.4
Тэшиг	42	4	6	0	14	18	6.1	4.8	5.6	0	6.3	6.7
Хангал	213	20	89	0	50	54	22.4	30.3	20.3	0	19.4	28.6
Хишиг-өндөр	8459	1757	2662	0	2108	1932	63	64	68.6	0	57.7	61.6
Хутаг-Өндөр	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Бүгд	19625	3447	5485	2	5990	4701	18.8	22.0	24.6	0.0	15.7	16.7

II.15 ГАЗАР ТАРИАЛАН

Хүснэгт II.15.1 Тариалсан талбай төрлөөр, га 7-р сарын байдлаар

Ургамлын төрөл	2014 I-VII	2015 I-VII	2016 I-VII	2017 I-VII	2018 I-VII	2018/2017
Үр тариа	32294.5	37713.4	37626.8	42992.7	42259.1	98.3
Төмс	646.3	497	509.7	382.89	251.18	65.6
Хүнсний ногоо	325.3	268.9	246	146.11	149.5	102.3
Тэжээлийн ургамал	484	359	265.6	288	910.5	316.1
Техникийн ургамал	3449	2282	2731	4496	4641.2	103.2
Эмийн ургамал	0	0	406	253.5	3.1	1.2
Дүн	37199.1	41120.3	41785.1	48559.2	48214.58	99.3

Хүснэгт II.15.2 Тариалсан талбай сумаар, төрлөөр, га 7-р сарын байдлаар

Сум, дүүрэг	Үр тариа	Үүнээс:					
		Буудай	Арвай	Овьёос	Хөх тариа	Бог будаа	Бусад
Булган							
Баян-Агт	1968	1966					2
Баяннуур	300	300					
Бугат	1327.6	1294		33.6			
Бүрэгхангай	1647	1595		52			
Гурван булаг							
Дашинчилэн	600	600					
Могод	100	100					
Орхон	2593	2580	1	12			
Рашаант	6926	6920			6		
Сайхан							
Сэлэнгэ	5967	5682	20	244	21		
Тэшиг	5945	5945					
Хангал	1375.5	1290	17.5	51.5	8	8.5	
Хишиг-өндөр	1597	1597					
Хутаг-Өндөр	11913	11724	142	47			
Дүн	42259.1	41593	180.5	440.1	35	8.5	2

Хүснэгт II.15.2 Тариалсан талбай сумаар, төрлөөр, га 7-р сарын байдлаар

Сум, дүүрэг	Хүнсний ногоо	Үүнээс:					
		Байцаа	Лууван	Шар манжин	Улаан манжин	Сонгино	Сармис
Булган	7.01	1	2	2		1	0.01
Баян-Агт	3.4	1	1	0.9		0.5	
Баяннуур	5.943	0.1	0.99	0.5	0.395	0.613	
Бугат	4.04		0.43	1.42	1.36	0.46	0.25
Бүрэгхангай	8	1.22	2	2	0.5	0.9	
Гурван булаг	0.5	0.05	0.1	0.1	0.05	0.2	
Дашинчилэн	9.5	2	2	2	0.5	1	1
Могод	1.52	0.5	0.5	0.5	0.01	0.01	
Орхон	31	7	6	8	5	2	
Рашаант	2.6	0.2	0.3	0.6	0.28	0.45	
Сайхан	0.52	0.1	0.2	0.2	0.01	0.01	
Сэлэнгэ	21.95	3	4.7	3.48	2	6.02	0.25
Тэшиг	7	2	2	1	0.5	0.5	
Хангал	18.5	3	5	3	2	2.6	0.1
Хишиг-өндөр	4.6	2	2	0.5	0.1		
Хутаг-Өндөр	23.5	5	5	3.1	3	2	1
Дүн	149.583	28.17	34.22	29.3	15.705	18.263	2.61

Хүснэгт II.15.3 Үргэлжлэл

Сум, дүүрэг	Үүнээс:						
	Өргөст хэмх	Улаан лооль	Тарвас	Амтатгуа	Хулуу	Чинжүү	Бусад
Булган	0.5	0.5					
Баян-Агт							
Баяннуур	0.81	1.425	1.11				
Бугат							0.12
Бүрэгхангай	0.5	0.5				0.1	0.28
Гурван булаг							
Дашинчилэн	0.5	0.3	0.05	0	0.05	0.05	0.05
Могод							
Орхон	1	1	0.2		0.1	0.1	0.6
Рашаант	0.17	0.2					0.4
Сайхан							
Сэлэнгэ	0.2	0.2	0.51		0.02	0.06	1.51
Тэшиг	0.5	0.5					
Хангал	1	1	0.7			0.1	
Хишиг-өндөр							
Хутаг-Өндөр	2	2.2	0.1			0.1	
Дүн	7.18	7.825	2.67	0	0.17	0.51	2.96

Хүснэгт II.15.4 Тариалсан талбай, сумаар, төрлөөр, (га) 7-р сарын байдлаар

Сум	Төмс	Тэжээлийн ургамал	Техникийн ургамал	Эмийн ургамал
Булган	35			
Баян-Агт	6.1	12.5		
Баяннуур	1.88			
Бугат	33.6	108	40	
Бүрэгхангай	17		1339	
Гурван булаг	3			
Дашинчилэн	16			3.1
Могод	3.9	40	40	
Орхон	36	118		
Рашаант	4.3	200	1560	
Сайхан	2.4			
Сэлэнгэ	29	282	689.2	
Тэшиг	8			
Хангал	29.5			
Хишиг-өндөр	2			
Хутаг-Өндөр	23.5	150	973	
Дүн	251.18	910.5	4641.2	3.1

Статистикийн мэдээллийг хэрхэн авах вэ?

www.1212.mn Статистикийн мэдээллийн нэгдсэн сан
bulgan.nso.mn Хэлтсийн вэб сайт

WWW.1212.MN СТАТИСТИКИЙН МЭДЭЭЛЛИЙН НЭГДСЭН САН

Статистик
Мэдээ, мэдээлэл
Номын сан
Мэдлэгээ шалгах тоглоом
Валютын ханш

аппликейнаас

СТАТИСТИКИЙН МЭДЭЭЛЛЭЭ АВААРАЙ

Data lab | тооллого судалгааны микро мэдээллийн сан

Social network

www.facebook.com/StatisticMongolia/

www.twitter.com/statistic_mn

Лавлах утас

1900-1212

Цахим шуудан

information@nso.mn

СТАТИСТИКИЙН МЭДЭЭЛЛИЙН НЭГДСЭН САН
WWW.1212.MN

Хаяг:	Address
Монгол улс, Булган аймаг, Булган сум,	Statistics office, №105, 106
Засаг даргын тамгын газар, 105, 106 тоот	Governors office Bulgan sum,
Статистикийн хэлтэс	Bulgan aimag, Mongolia
Утас:	Phone:
70342766	70342766
И-мэйл:	E-mail:
bulgan@nso.mn	bulgan@nso.mn
вэб:	Web:
www.bulgan.nso.mn	www.bulgan.nso.mn